



**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm XLVIII. Significauit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

rum protestari & appellare consultum est. c. ult. h. t.

Excipe 3. Sed & saluus conductus in tali casu recipiendus erit, si offeratur. Verum is securitatem non semper præstat, sicuti gl. finalis hinc monet, & habetur in c. 4. ut lite contestata. Quare Gail. ait n. 6. quod fragilis sit cautio salui conductus.

CAPITVLVM XLVIII.

Significauit.

PARAPHRASIS.

Fratres Hospitalis Eboracensis vacante Rectoriâ elegerunt B. Presbyterum in Rectorem seu Magistrum Hospitalis, quem Archi-Episcopus Eboracensis, prout sibi competere assererat, confirmauit & instituit, sed postea Decanus & Capitulum cathedrale se opposuerunt (quia dicebant institutionem ad ipsos pertinere) impetrarunt à Pontifice literas ad Iudices delegatos. Hi cum partes citassent, Procurator Capituli seu Actor accessit, adferens literas, quæ eo sigillo obsignatæ erant, quo Capitulum uti solebat, ad citationes tantum, cum tamen ad alia instrumenta & literas aliud sigillum habeat; Tum Magister Hospitalis obiecit actorem illum vigore harum literarum admitendum non esse; adiecit quoque se jam antè per alias literas ad alios Iudices fuisse tractatum, & idè per posteriores, in quibus priorum nulla mentio fit, conueniri non posse, cum autem Iudices has exceptiones non admitterent, ipse appellauit. Quare mandat Innoc. aliis à se delegatis, si ipsis constiterit ob causas dictas vel vnam earum, appellatum fuisse, ut in irritum reuocent, quidquid factum post appellationem.

SUMMARIUM.

1. Procurator ad lites procuratorium mandatum exhibere debet, ita ut certò constet, non esse supposititium, sed datum à principali.
2. Sigillum ad certum usum adhiberi solitum,

si ad alium postea adhibeatur, non censetur esse authenticum.

3. Excusatur debitor, si tradat pecuniam debitam famulo, vel alteri offerenti monitorias de solutione, quo aliàs saepe usus est creditor ad debita recipienda.
4. Si aliquis est debitor generis, v. g. ex mutuo, & debita pecunia transmissa pereat sine culpa illius, illi perit, non creditori, secus est si debitor sit species v. g. ex empto, commutato.

Not. I. Procurator ad lites Procuratorium mandatum exhibere debet, ita ut certo constet, non esse supposititium, sed datum à principali. *argumento. Clem. 1. de Procuratoribus. & tradit hinc Franc. not. 1. ubi ait: mandatum ex eo probari, si constet esse scripturam mittentis.*

Not. II. Si sigillum ad certum usum adhiberi solitum postea ad alium adhibeatur, non censetur esse authenticum, seu quod certam fidem mereatur, quia in talibus rationabiliter attenditur ad consuetudinem mittentis seu mandantis, teste *Abb. h. n. 7.* Ex quo colligit idem & *Franc. col. 1. Bart. in l. Si quis uxori. §. Apud Labionem. ff. de furtis.* si quis, v. g. anulum suum tradere soleat famulo, ut ipsi fides habeatur, rectè & securè ipsi credi posse, tale signum afferenti, nisi in aliquo casu præsumptio contraria esse possit, ut, quia est res grauis momenti, vel probabiliter subtraxisse anulum creditur, qui eum affert.

Corollarium. Si aliquis famulum, alium uè nuntium misit, per quem sæpius consuevit debita sua recipere & sibi afferenda mandare, tunc debitor excusari videtur si ei comparenti & literas afferenti monitorias de solutione, pecunias debitas, v. g. ex mutuo, censu &c. tradat. Tamen enim nuntio debitum securè non reddatur, si mandatum affert tantum ad admonendum, non recipiendum. *l. Si mei. 12. ff. Commodati.* excipi tamen debet, nisi Dominus sollicitus sit eo nuntio ut ad debita recipienda, teste *Franc. hinc. col. penult. Bart. in supra citato §. Apud Labionem. ff. de furtis.*

Præterea distingue ex eorundè doctrina:

z z z z

num

num aliquis sit debitor generis, v.g. ex mutuo. Hoc casu, si pecunia, v.g. transmissa sine culpa debitoris pereat, ipse damnum ferret, aliamque pecuniam soluet, quia genus perire non potest, *arg. l. Incensium. 11.* (si certum petatur; vbi aiunt DD. quod casus fortuitus non liberat debitorem generis; præterquam si creditor voluerit, aut iusserit certæ personæ dari, tunc enim periculum in se suscepisse, aut ipsi per eandem personam dominium acquisitum censetur, juxta ea, quæ *sup. dixi.*

An verò aliquis sit debitor speciei ex Empto, commodato, deposito, tunc creditori perire debet, si casu & sine culpa debitoris perit, vt, quia noto nuntio, qui communiter fidelis iudicabatur, rem deferendam tradidit *l. Argentum. ff. Commodari. & doctui. l. 3. tr. 4. c. 7. ass. 2.*

CAPITVLVM XLIX.

Significantibus.

Textus huius Capituli iisdem verbis habetur in Capitulo secundo de libelli oblatione, vide quæ ibi dicta sunt.

CAPITVLVM L.

Ex insinuatione.

PARAPHRASIS.

Cum inter Priorem & Canonicos S. Barbaræ ex vna parte & V. Camerarium ex altera, controuersia super quodam fundo coram Iudice ordinario ageretur, Camerarius ad Papam appellauit, tunc Iudex, qui causæ Camerarij fauere videbatur, eò quod Aduocatus Camerarij esset commensalis suus, terminum statuit, vt ad Festum Purificationis vtraque pars à prosecutione appellationis reuersa esset, quod tamen Iudex iste facere non poterat, vt legem Pontifici præscriberet, quandoquidem etiam secundum leges Cæsareas, si lis intimata sit, in Consistorio Principis, mora litigantibus non obsit, donec

ipsam recipi, & à Proceribus dirimi iubeat, insuper quoque Camerarij nuntius præueniens Nuntium partis aduersæ non expectato termino præfixo literas Apostolicas impetrauit & recessit, cum itaque dolus & fraus nemini patrocinari debeat, ideò mandat Innocentius quibusdam, si ita esse cognouerint, vt ipsi vocatis partibus causam definiant.

S V M M A R I V M.

1. Iudex à quo, non potest iudici ad quem terminum præscribere recipienda & finienda causa.
2. Sed terminus quem præfigit, est de tempore intimanda appellationis.
3. Pars litigans terminum præfixum expectare debet, nec literas à iudice ad quem impetrare potest, quibus remittatur causa, nulla facta mentione termini.
4. Fraus & dolus nemini patrocinari debet.

NOT. I. Iudex à quo, non potest iudici ad quem legem præscribere, aut terminum, intra quem causam recipere & definire debeat, vel datis literis in Provinciam remittere; cum non possit aliquis alienæ, & quidem superiori iurisdictioni se immiscere, sicuti dixi in *cap. Personas. 4. h. t.*

Corollarium. Si Iudex à quo, terminum præfixit, explicari debet, de tempore intimanda appellationis, ita vt ante lapsum termini, litem in consistorio Iudicis ad quem insinuare debeat, iuxta authenticam, *sed si lis C. de temporibus appell.* nam Iudex terminum præfigendo, intra quem causa definiri debeat, duo mandare censetur, videlicet vt appellationem prosequatur, siue insinuet, & vt finiat, tamen itaque posterius iudicare non possit, cum non in eius arbitrio sit, potest tamen prius iudicare, eique obtemperari debet, quia vtile per inutile vitari non debet, si inter se separabilia sint, *Reg. 37. in 6.* Et enim uniuersum loquendo, hæc videtur esse cuiusque intentio, vt, si actus, quem gerit, valere non potest totaliter, valeat saltem partialiter, seu quatenus potest valere, prout *Gl. hic. verb. expectato* allegat dictum vulgatum, si non valet quod ago, valeat quatenus valere